

Sygn. akt VI GC 3/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2017 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) SA z siedzibą we W.

przeciwko: K. N.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego K. N. na rzecz powoda (...) SA z siedzibą we W. kwotę 93.043,30 zł (dziewięćdziesiąt trzy tysiące czterdzieści trzy złote 30/100)

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty:

- 92.634,72 zł od dnia 14.08.2014 r.,

- 408,58 zł od dnia 27.04.2016 r.,

do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.351,66 zł (siedem tysięcy trzysta pięćdziesiąt jeden złotych 66/100) tytułem kosztów postępowania,

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie.

sygn. akt VI GC 3/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 listopada 2017 r.

Powód (...) SA we W. domagał się zasądzenia od pozwanego K. N. kwoty 100 087,03 zł, z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu podał, że zawarł jako finansujący z pozwanym jako korzystającym umowę leasingu na samochód ciężarowy. Pozwany obowiązany był do zapłaty wynagrodzenia w ratach, tj. opłaty administracyjnej, wstępnej opłaty leasingowej, okresowych rat leasingowych oraz kwoty równej wartości końcowej.

Pozwany zaprzestał zapłaty w terminach umownych, wezwanie do zapłaty okazało się bezskuteczne. Wobec upływu wyznaczonego terminu do zapłaty powód wypowiedział umowę i wezwał do wydania przedmiotu leasingu. Warunki wypowiedzenia wynikały z umowy leasingu.

Powód odebrał przedmiot leasingu, dokonał jego wyceny i sprzedaży za kwotę 47 600 zł. W oparciu o warunki umowy leasingu pozwany jest obowiązany zapłacić różnicę, po potrąceniu kosztów powoda - niezależnie od wymagalnych należności głównych i ubocznych.

Wezwanie do zapłaty okazało się bezskuteczne.

W uzasadnieniu pozwu i pisma procesowego z daty 30.01.2017 r. powód złożył wyjaśnienia odnośnie żądanej kwoty i wskazał, że na roszczenie składa się należność z tytułu:

- niezapłaconych, a zafakturowanych rat leasingowych w wysokości 7 224,23 zł.
- inne zafakturowane należności 123 zł, /12 ust. OWUL oraz tabela opłat i prowizji/,
- kwota 408,58 zł z not odsetkowych,
- odszkodowanie z § 24 OWUL w wysokości 57 952,35 zł /suma przewidzianych w umowie, a niezapłaconych rat leasingowych pomniejszona o dyskonto z tytułu wcześniejszej spłaty, kaucji gwarancyjnej, powiększona o koszty windykacji, pomniejszona o kwotę ze sprzedaży przedmiotu leasingu/. Przy tym suma przyszłych rat leasingowych od 18 do 60 – tej , pomniejszonych o dyskonto według stopy jednomiesięcznej WIBOR 1M tj. 2,59 % obowiązującej w ostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego miesiąc rozwiązania umowy wynosi 103 930,90 zł. Powód wyjaśnił metodę wyliczenia dyskonta. Wyjaśnił też, że poniósł koszty windykacji w wysokości 1 621,45 zł na które złożyły się wynagrodzenie firmy windykacyjnej 1045,50 zł, rzeczoznawcy za wycenę przedmiotu leasingu 246 zł, koszt transportu przedmiotu leasingu 329,95 zł. Po zagospodarowaniu przedmiotu leasingu powód otrzymał kwotę 47 600 zł. Ostatecznie kwota odszkodowania to $103\,930,90\text{ zł} + 1\,621,45\text{ zł} - 47\,600\text{ zł} = 57\,952,35\text{ zł}$,
- kary umowne naliczone w oparciu o § 27 OWUL, z tytułu opóźnienia 281 dni w zwrocie przedmiotu leasingu w wysokości $34\,378,87\text{ zł} /281\text{ dni} \times 0,1\% \times 122\,344,72/$.

Powód żądał też odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w zapłacie w oparciu o art. 481 k.c. od dnia następnego po dniu skutecznego rozwiązania umowy.

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania.

Podniósł zarzut miarkowania i rażącego wygórowania kary umownej na podstawie art. 484 § 2 kc.

Pozwany uzasadniał brak spłaty złymi wynikami finansowymi prowadzonej działalności gospodarczej. Wskazywał na zestawienie zaległych rat leasingowych z pozostałą wartością roszczenia dochodzonego z tytułu odszkodowania i kary umownej, które wynoszą 92 % roszczenia. Zdaniem pozwanego, przy miarkowaniu kary należy wziąć pod uwagę stosunek kary i wartość całego zobowiązania, do wartości świadczenia dłużnika spełnionego z opóźnieniem z wartością szkody. Podniósł, że kara umowna będąca surogatem odszkodowania nie może prowadzić do bogacenia się wierzyciela.

Pozwany podniósł też brak podstaw do naliczenia kary umownej, podnosząc brak winy w nienależyтым wykonaniu umowy.

W odpowiedzi na pozew /k. 108/ pozwany podtrzymał stanowisko i argumentację w sprawie.

Pozwany podniósł niezaliczenie w ramach rozliczenia kwoty w wysokości 7 043,73 zł otrzymanej przez powoda bezpośrednio od ubezpieczyciela za uszkodzenie pojazdu, a których koszty usunięcia poniósł pozwany.

Pozwany zakwestionował wartość 47 600 zł za którą został przez powoda sprzedany zwrócony mu pojazd, wnosząc o dowód z opinii biegłego sądowego.

Pozwany w zakresie naliczenia kary umownej zaprzeczył pozostawaniu w opóźnieniu w wydaniu przedmiotu leasingu podnosząc, że pojazd był do dyspozycji powoda, o czym ten był informowany.

Dalej powołując się na art. 709¹⁵ k.c. odnośnie rozliczenia się stron podniósł, że należało uwzględnić wartość z daty zwrotu odzyskanego przedmiotu leasingu. Początkowa wartość pojazdu była wyższa, tak znaczny spadek wartości pojazdu jest niewytłumaczalny.

W piśmie procesowym z daty 27.03.2017 r. powód ustosunkował się do stanowiska pozwanego podnosząc, że korespondencja dotycząca odszkodowania, którą załączył pozwany dotyczy innego leasingu, powód nie uwzględnił otrzymanej bezpośrednio od ubezpieczyciela kwoty za uszkodzenie innego pojazdu jako, że sprawa nie dotyczyła spornej umowy oraz wskazał na wartość jaką uzyskał ze sprzedaży przedmiotu spornego w sprawie leasingu podnosząc, że nie było możliwości uzyskania kwoty wyższej. Podniósł też, że pozwany nie interesował się przedmiotem leasingu czy jego wyceną. Odnośnie opóźnienia w zwrocie przedmiotu leasingu, to obojętne są przyczyny jego braku, jako że ten obowiązek obciążał pozwanego, kara zaś była przewidziana na wypadek opóźnienia, a nie zwłoki. W piśmie procesowym z daty 18.04.2017 r. /k. 144/ pozwany złożył oświadczenie i podniósł zarzut ewentualny potrącenia kwoty 7 043,73 zł wynikającej ze szkody powstałej w ramach innej umowy leasingu. W piśmie procesowym z daty 16.05.2017 r. /k. 154/ powód reprezentowany przez pełnomocnika zaprzeczył, aby pełnomocnik miał upoważnienie do odbierania oświadczeń o potrąceniu.

Powód zakwestionował też istnienie wierzytelności przedstawionej do potrącenia co do zasady i niewykazanie poniesienia kosztów naprawy.

W piśmie procesowym z daty 31.05.2017 r. pozwany przedstawił dalszą argumentację oraz środki dowodowe na okoliczność istnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia oraz wskazał, iż oświadczenie zostało także przesłane bezpośrednio na adres powoda. W piśmie procesowym z daty 2.11.2017 r. powód podtrzymał stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Strony postępowania powód (...) SA jako finansujący i pozwany K. N. jako korzystający zawarły w dniu 18.05.2012 r. umowę leasingu operacyjnego nr (...), którego przedmiotem był samochód ciężarowy do 3,5 T P. (...) w cenie nabycia 122 344,72 zł netto.

Umowa została zawarta na okres 60 miesięcy, z datą jej zakończenia - 2.06.2017 r. Wysokość opłat leasingowych i terminy płatności ustalono w harmonogramie. Częścią umowy były Ogólne Warunki Umowy Leasingu z dnia 20.02.2012 r., których treść została leasingobiorcy doręczona przez zawarciem umowy leasingu, była mu znana i zaakceptowana.

Zgodnie z § 24 pkt 1 a) OWUL Leasingodawca mógł wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, przed terminem jej zakończenia w przypadku gdy leasingobiorca dopuścił się zwłoki w zapłacie którejkolwiek z opłat leasingowych, pomimo wcześniejszego wyznaczenia mu na piśmie przez leasingobiorcę dodatkowego terminu do jej zapłaty z zagrożeniem możliwości wypowiedzenia umowy w trybie natychmiastowym w przypadku nieuiszczenia tej opłaty w tym terminie.

Zgodnie z § 24 ust. 4 OWUL w przypadku wypowiedzenia umowy leasingobiorca obowiązany był do zapłaty wszystkich zaległych zafakturowanych opłat oraz odszkodowania, które nie mogło być niższe niż pozostały do spłaty kapitał

i będzie wyliczona jako suma pozostałych i niezapłaconych opłat leasingowych powiększona o koszty windykacji oraz pomniejszona o kwotę sprzedaży przedmiotu leasingu. Wartość opłat leasingowych miała być pomniejszona o dyskonto z tytułu wcześniejszej spłaty. Do obliczenia dyskontu stosowana będzie obowiązująca w ostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego rozwiązanie umowy stopa WIBOR M1. Zgodnie z § 27 ust. 1 wskazano, iż w razie wypowiedzenia umowy przed terminem korzystający winien w terminie 3 dni do siedziby leasingodawcy lub w miejscu przez niego wskazanym zwrócić przedmiot leasingu na swój koszt i ryzyko.

W ust. 2 § 27 OWUL przewidziana została kara umowna na wypadek opóźnienia w zwrocie przedmiotu leasingu w kwocie stanowiącej równowartość 0,1 % ceny netto przedmiotu leasingu w przypadku pojazdów za każdy dzień opóźnienia. Zastrzeżenie kary umownej nie ograniczało leasingodawcy w prawie domagania się zapłaty odszkodowania do pełnej wysokości poniesionej z tego tytułu szkody.

W § 12 OWUL przewidziano opłaty leasingowe.

dowody: umowa leasingu k. 58, dyspozycja uruchomienia rat k. 59, harmonogram k. 60, OWUL k. 61-63, tabela opłat k. 64,

Pozwany popadł w zwłokę w zapłacie rat leasingowych.

Powód pismem z daty 24.04.2013 r. wezwał go do zapłaty zaległych rat w terminie do dnia 8.05.2013 r. pod rygorem wypowiedzenia umowy, w oparciu o § 24 ust. 1 OWUL.

Pismem z daty 6.06.2013 r., odebrany w dacie 16.06.2013 r. przez pozwanego, powód wskazując na wcześniejsze nieskuteczne wezwanie do zapłaty z wyznaczonym dodatkowym terminem, wypowiedział umowę leasingu i wezwał pozwanego do zwrotu przedmiotu leasingu. Pojazd został wydany powodowi w dacie 1.04.2014 r.

dowody: wypowiedzenie umowy k. 65, podsumowanie zadłużenia k. 66, potwierdzenie odbioru k. 17,68, wezwanie z 24.04.2013 r. k. 76-78, potwierdzenie odbioru k. 85, FV nr (...) k. 86, dyskonto k. 87, zestawieni wpłat k 88-90, FV nr (...) k. 91, faktury leasingowe k. 92-94, nota odsetkowa k. 95 -96.

Powód wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 14 dni pismem z daty 22.07.2014 r. kwoty:

- 7 224,23 zł tytułem niezapłaconych, zafakturowanych opłat leasingowych,
- 123 zł – tytułem innych zafakturowanych należności,
- 408,58 zł - z noty odsetkowej ,
- 57 952,35 zł – tytułem odszkodowania,
- 34 378,87 zł – tytułem kary umownej.

Wezwanie zostało odebrane przez pozwanego w dacie 30.07.2014 r.

Suma przyszłych rat leasingowych od 18 do 60 – tej , pomniejszonych o dyskonto według metody przewidzianej w OWUL, tj. według stopy jednomiesięcznej WIBOR 1M, tj. 2,59 % obowiązującej w ostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego miesiąc rozwiązania umowy wynosiła 103 930,90 zł.

Powód poniósł koszty windykacji w wysokości 1 621,45 zł na które złożyły się : wynagrodzenie firmy windykacyjnej 1045,50 zł, rzeczoznawcy za wycenę przedmiotu leasingu 246 zł, koszt transportu przedmiotu leasingu 329,95 zł.

dowody: wezwanie do zapłaty k. 69, nota obciążeniowa nr (...) k. 70, nota nr (...), podsumowanie zadłużenia k.72, potwierdzenie odbioru k. 73-74 , uznanie k. 75, FV nr (...) k. 79, załącznik do FV nr (...) k. 80, opinia k. 81-84,

Okoliczność poniesionych kosztów oraz wysokość pozostałych do zapłaty rat leasingowych pomniejszonych o dyskonto wg metody wskazanej w umowie była nadto w sprawie bezsporna i jako taka nie wymagała dowodzenia w myśl art. 229 kpc.

Pojazd będący przedmiotem leasingu został sprzedany przez powoda w czerwcu 2014 r. za kwotę 58 548 zł brutto, 47 600 zł netto na prowadzonej przez niego aukcji internetowej. Powód zaliczył na korzyść pozwanego w ramach rozliczenia cenę netto sprzedaży pojazdu w ramach jego zagospodarowania. Wycena rzeczoznawcy poprzedzająca sprzedaż, przy uwzględnieniu korekt, w tym uszkodzeń pojazdu, wskazywała na wartość 60 500 zł.

dowody: FV nr (...) k. 131, regulamin aukcji elektronicznej k. 132-137, wycena rzeczoznawcy k. 81-84, protokół odbioru k. 85.

Strony łączyła także kolejna umowa leasingowa, a to nr (...), której przedmiotem był inny pojazd, a to o nr rej. (...), który uległ uszkodzeniu w wypadku komunikacyjnym.

Powód otrzymał bezpośrednio od ubezpieczyciela kwotę odszkodowania na sumę 7 043,73 zł. Wysokości szkody została ustalona w oparciu o FV (...) wystawioną przez zakład naprawczy zlecającemu naprawę K. N..

Mailem z daty 23.02.2015 r. powód zwrócił się do pozwanego o wskazanie rachunku bankowego celem prześięgowania środków na jego rzecz, zwracając się o dowody dokonania naprawy i poniesienia jej kosztów.

Wobec braku zapłaty w/w faktury przez pozwanego zakład naprawczy uzyskał przeciwko pozwanemu tytuł egzekucyjny i wszczął egzekucję sądową.

Oświadczeniem wysłanym powodowi w dacie 19.04.2017 r. pozwany złożył oświadczenie w przedmiocie potrącenia w/w wierzytelności z wierzytelnością dochodzoną w sprawie.

dowody: fragment korespondencji email k. 112, korespondencja email k. 127, pismo k. 128, FV nr (...) k. 129, 130, pozew z załącznikami k. 172-177, zlecenie k. 178, FV (...) k. 179-180, KP k. 191, polecenie wypłaty k. 182, pismo z 30.04.2013 r. k. 183, wyrok z 4.02.2014 r. V GC 3027/13/S upr k. 184, wezwanie dłużnika k. 185, dowód nadania k. 186,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane powyżej dowody z dokumentów, które nie budziły wątpliwości Sądu co do swej treści i autentyczności.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powód domagał się zapłaty należności z umowy leasingu wypowiedzianej ze skutkiem natychmiastowym wobec zaprzestania spłat należności leasingowych przez pozwanego.

Stosownie do art. 709¹ kc przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo użytkowania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego.

Stosownie zaś do art. 709¹¹ kc jeżeli mimo upomnienia na piśmie przez finansującego korzystający narusza obowiązki określone w art. 709⁷ § 1 lub w art. 709⁹ albo nie usunie zmian w rzeczy dokonanych z naruszeniem art. 709¹⁰, finansujący może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia.

Zgodnie z art. 709¹³ § 1 kc korzystający obowiązany jest płacić raty w terminach umówionych.

§ 2. Jeżeli korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty, finansujący powinien wyznaczyć na piśmie korzystającemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia. Postanowienia umowne mniej korzystne dla korzystającego są nieważne.

W sprawie skuteczność wypowiedzenia umowy nie była kwestionowana. Wypowiedzenie pozostawało w zgodzie tak z powołanymi powyżej przepisami, jak uregulowaniami umownymi.

Powód domagał się zapłaty rat wymagalnych w wysokości 7 224,23 zł., zafakturowanych, w zakresie których obowiązek zapłaty wynika już z zasad ogólnych i przepisu art. 709¹ kc . Roszczenie to nie było w sprawie spornym.

Wypowiedzenie umowy implikuje jednak dla korzystającego dalsze konsekwencje. Zgodnie z art. 709¹⁵ kc w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, poniżej niż o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu.

Pozwany nie kwestionował poniesionych kosztów czy sposobu wyliczenia wysokości rat postawionych w stan wymagalności, poniżej niż o dyskonto przewidziane w umowie w OWUL w jego 24 ust. 4., jak też powiększenia należności o poniesione koszty.

Pozwany w zakresie żądanej w oparciu o powołany przepis po wypowiedzeniu, kwoty w ostatecznej wysokości 57 952,35 zł zakwestionował wartość sprzedaży pojazdu, o którą to korzyść powód miał zgodnie z umową pomniejszyć to roszczenie.

Roszczenie ma charakter odszkodowawczy. Dopuszczalne jest przy tym szczegółowe określenie w umowie zasad rozliczenia się stron w związku z zakończeniem umowy leasingu, co w sprawie miało miejsce. Leasingodawca zobowiązał się w OWUL, m.in. do pomniejszenia szkody o kwotę uzyskaną ze sprzedaży. Przyjmuje się, że korzyść stanowi świadczenie wzajemne uzyskane w następstwie odzyskania rzeczy i jej zadysponowania w drodze umowy sprzedaży. Ze względu na to, że odszkodowanie nie może przewyższyć uszczerbku w majątku poszkodowanego, należne finansującemu odszkodowanie podlega pomniejszeniu o uzyskane przez niego korzyści, do których zalicza się m.in. wartość rzeczy zwróconej przez korzystającego.

Przy czym uzyskanie korzyści należy wiązać z realnie powstałym, a nie tylko możliwym do uzyskania dochodem z rzeczy, a więc przede wszystkim z uzyskaną przez leasingodawcę (sprzedawcę) ceną sprzedaży /I ACa 1318/15 - wyrok SA Ł.z dnia 04-03-2016, I CSK 64/14 - wyrok SN - Izba Cywilna z dnia 18-02-2015/.

Do oceny Sądu należy przy tym określenie skutków niewykonania lub nienależytego wykonania wspomnianego obowiązku przewidzianego w interesie leasingobiorcy (art. 471 kc w zw. z art. 709¹⁵ kc) przy założeniu, że chodzi tu o wspomniany reżim odszkodowawczej odpowiedzialności kontraktowej, która ma doprowadzić do właściwego ustalenia zakresu odszkodowania należnego leasingodawcy. Ciężar wykazania uzyskania korzyści w określony sposób i je rozmiaru obciąża zawsze leasingobiorcę (art. 6 kc) /wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 12 grudnia 2013 r. V CSK 566/12/.

Podzielając pogląd, że gdy wysokość świadczenia wzajemnego jakie uzyskał leasingodawca rodzi uzasadnione wątpliwości co do staranności finansującego przy ustalaniu warunków umowy sprzedaży, wysokość korzyści może zostać ustalona na podstawie opinii biegłego, uwzględniającej stan rzeczy w dacie wydania, to ciężar dowodzenia w tym zakresie spoczywa na korzystającym. Pozwanego obciąża bowiem udowodnienie faktów tamujących i faktów niweczących roszczenie powoda, a zatem faktów, które uzasadniają jego zarzuty przeciwko roszczeniu /art. 6 kc/.

Pozwany nie wykazał kwestii podstawowej, a to aby finansujący nie wykazał dostatecznej staranności przy sprzedaży pojazdu, nie zgłaszając na tej okoliczność wniosków dowodowych. Powód skorzystał przy sprzedaży z prowadzonego przez siebie systemu sprzedaży internetowej, sprzedaż dokonana została niedługo po odzyskaniu pojazdu, dotyczyła pojazdu poleasingowego co oceniając w świetle zasad doświadczenia życiowego nie mogło zostać bez wpływu na jego cenę, poprzedzona też została wyceną rzeczoznawcy.

Pozwany nie wykazał także, aby cena sprzedaży odbiegała od wartości pojazdu, którego wycena dokonana przez rzeczoznawcę / uwzględniała m.in. stwierdzone uszkodzenia/ nie odbiegała znacząco od ostatecznie uzyskanej ceny. Pozwany reprezentowany przez fachowego pełnomocnika na okoliczność wartości pojazdu zawniósł za jego pośrednictwem dowód z opinii biegłego. W odpowiedzi na wezwanie do uiszczenia zaliczki na ten dowód w terminie 7 dni pod rygorem oddalenia, wniósł o zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych. Wniosek pozwanego reprezentowanego przez fachowego pełnomocnika został oddalony ostatecznie prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w R. dnia 6.10.2017 r. I ACa 569/17, doręczonym pełnomocnikowi pozwanego w dacie 17.10.2017 r.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o dowód z opinii biegłego, mając na uwadze przepis art. 130⁴ § 5 kpc w zw. z art. 112 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wobec bezskutecznego upływu terminu do wniesienia zaliczki, do której wniesienia pełnomocnik pozwanego był obowiązany bez dodatkowego wezwania w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia oddalającego zażalenie. Prawomocne oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie zaliczki na opinię, biegłego, wobec wcześniejszego wezwania ze wskazaniem terminu i wysokości stanowiło dostateczną informację dla profesjonalnego pełnomocnika, jaką opłatę sądową obowiązany jest uiszczyć w terminie 7 dni.

Sąd oddalił na rozprawie w dniu 24.05.2017 r. także wniosek dowodowy z przesłuchania stron, wobec nieusprawiedliwionego niestawiennictwa, pomimo wezwania stron na rozprawę celem przeprowadzenia tego dowodu, na podstawie art. 233 § 2 kpc.

Strony zastrzegły karę umowną /art. 483 kc/ za opóźnienie w wydaniu przedmiotu leasingu.

Pozwany zakwestionował naliczenie kary umownej /art. 483 kc / w wysokości 34 378,87 zł co do zasady, kwestionując stan opóźnienia w oddaniu przedmiotu leasingu oraz wniósł o jej miarkowanie jako rażąco wygórowanej.

Zarzut ten – zdaniem Sadu - nie zasługiwał na uwzględnienie. Pozwany nie wykazał, iż nie naruszył obowiązku przewidzianego w § 27 ust. 1 OWUL tj., że zwrócił na swój koszt i ryzyko przedmiot leasingu w terminie 3 dni do siedziby powoda lub do miejsca przezeń wskazanego. Obowiązku tego nie wypełniał, nawet w razie wykazania takiej okoliczności, poinformowanie przez pozwanego o możliwości odbioru pojazdu i nie utrudnianie tego odbioru. Nie wykazał też, iż niedostarczenie pojazdu powodowi nastąpiło na skutek okoliczności za które nie ponosił odpowiedzialności. Jak wynikało z przedstawionego materiału dowodowego powód odebrał pojazd , korzystając z usług firmy windykacyjnej.

Niezasadnym był również zarzut miarkowania kary umownej z art. 484 k.c.

Stosownie do art. 484 § 2 k.c. wynika, że jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej, to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Miarkowanie jest uznawane za prawo sędziowskie (por. wyr. SA w Poznaniu z 21.10.2009 r., I ACa 604/09, Legalis oraz wyr. SA w Lublinie z 15.1.2013 r., I ACa 655/12 Legalis). W sprawie nie ma jednak podstaw do ingerencji sądu i obniżenia kary umownej w oparciu o art. 484 § 2 kc. Kara umowna może być uznana za rażąco wygórowaną już dacie zastrzegania, może też zostać uznana za taką w następstwie wystąpienia późniejszych okoliczności. Dłużnik może jednak żądać redukcji kary wtedy, gdy dysproporcja kary jest nad wyraz istotna i dostrzegalna dla każdego obserwatora, ewidentnej niewspółmiernej wysokości kary umownej do tej, która powinna być należna w danej sytuacji. Powyższe w sprawie nie zachodzi.

W ocenie Sądu, nie zasługują na uwzględnienie argumenty zestawiające karę umowną zastrzeżoną na wypadek opóźnienia w wykonaniu obowiązku zwrotu przedmiotu leasingu z odszkodowaniem należnym w związku z niewykonaniem przez dłużnika innego obowiązku, a to terminowej płatności należności z umowy leasingu, co leżało u podstaw jej wypowiedzenia. Roszczenie odszkodowawcze, którego powód dochodzi powstało na skutek niewykonania przez pozwanego obowiązków umownych, co skutkowało wypowiedzenia umowy.

Wraz z wypowiedzeniem zaktualizował się natomiast kolejny obowiązek pozwanego – zwrotu przedmiotu leasingu. Niewykonanie tego obowiązku jest potencjalnym źródłem kolejnej - obok tej dochodzonej w sprawie - szkody. Także tego obowiązku nie wykonał pozwany doprowadzając do powstania kolejnego, niezależnego od poprzednich / zapłaty wymagalnych rat oraz odszkodowania z art. art. 709¹⁵ kc / roszczenia powoda, a to o zapłatę kary umownej zastrzeżonej właśnie na wypadek niezwrócenia przedmiotu leasingu po wypowiedzeniu umowy. Strony uzgodniły zatem sankcję za naruszenie zobowiązania innego, niż to sankcjonowane przez art. 709¹⁵ kc.

Pozwany chcąc podnieść zarzut miarkowania winien zestawiać szkodę powstałą na skutek niewykonania tego właśnie obowiązku, przy czym to na pozwanym spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu istnienia i wysokości szkody.

Stosując przepis art. 484 k.c. sąd ingeruje w takim przypadku w umowne ustalenia stron, wkraczając w ich autonomię woli, stąd należy zachować ostrożność w jego stosowaniu, zwłaszcza wobec braku adekwatnej argumentacji i inicjatywy strony co do braku negatywnych skutków po stronie wierzyciela naruszenia obowiązku, za które przewidziano karę umowną.

Zaznaczyć należy, że wysokość kary umownej w niniejszej sprawie jest prostą konsekwencją skali naruszenia obowiązku – okres w jakim pozwany pozostawał w opóźnieniu w oddaniu przedmiotu leasingu oraz wartości przedmiotu leasingu, z którego oddaniem opóźnił się pozwany. Podstawa od której naliczano zgodnie z umową karę umowną pozostawała w ścisłym związku z istotą naruszenia dokonanego pozwanego, który nie wykonał swojego zasadniczego obowiązku przewidzianego na wypadek wypowiedzenia umowy i nie oddawał przedmiotu leasingu o istotnej przeciwieństwo wartości.

Na tej płaszczyźnie brak podstaw do uznania, przy braku przekonującej argumentacji pozwanego, iż naliczona za 281 dni opóźnienia kara umowna w wysokości 122,34 zł za dzień, za przetrzymywanie pojazdu służącego do prowadzenia działalności gospodarczej o wartości wyjściowej 122 344,72 zł netto, wzięwszy w świetle zasad doświadczenia życiowego chociażby pod uwagę rynkowe stawki najmu pojazdów osobowych, jest w okolicznościach sprawy rażąco wygórowana.

Pozwany podniósł natomiast skuteczny – zdaniem Sądu - zarzut potrącenia z art. 498 k.c.

Oświadczenie zostało złożone bezpośrednio stronie powodowej, co wynika z dowodu nadania, której to okoliczności powód skutecznie nie zakwestionował. Tym samym nieaktualne stały się wywody strony powodowej w zakresie braku umocowania pełnomocnika powoda do odbierania w imieniu powoda oświadczeń w przedmiocie potrącenia.

Na pozwanym spoczywał ciężar dowodzenia /art. 6 k.c./ zasadności zarzutu, w tym co do istnienia wierzytelności zgłoszonej do potrącenia.

Kwestia, iż doszło do uszkodzenia w wypadku komunikacyjnym przedmiotu innej umowy leasingowej nr (...) łączącej strony nie była sporną w sprawie. Właścicielem przedmiotu leasingu jest finansujący. Oznacza to, że w razie uszkodzenia pojazdu, to bezpośrednio w jego majątku powstaje szkoda. W przedmiotowej sprawie szkoda w samym z przedmiocie umowy leasingu została usunięta na zlecenie pozwanego, koszt naprawy, którego zwrot otrzymał powód od ubezpieczyciela, obciążył ostatecznie właśnie pozwanego. Nie ma znaczenia przy tym czy pozwany faktycznie dokonał zapłaty, gdyż o uszczerpleniu majątku stanowi zarówno zmniejszenie aktywów jak i powiększanie pasywów.

W sprawie istotnym jest, iz powód uznał co do zasady swoją odpowiedzialność wobec pozwanego za zwrot kosztów naprawy, uzależniając jednak ich wypłatę od wykazania ich poniesienia. Powód zadeklarował bowiem wolę zwrotu

uzyskanego od ubezpieczyciela odszkodowania, po spełnieniu warunków wskazanych w mailu z dnia 23.02.2015 r. Powód jednocześnie nie przedstawił treści łączącej strony umowy z której wynikałoby właśnie takie, a nie inne udokumentowanie naprawy i poniesionych kosztów. Nie jest w tym zakresie wystarczającym samo powołanie się na bliżej niesprecyzowanego OWUL. Co do tego zalegającego w aktach sprawy nie wykazano, że znajdowało zastosowanie także do drugiej z umów leasingowych.

Pozwany wykazał zaś w niniejszym postępowaniu, przedkładając fakturę VAT nr (...), pozew V GNc 47/49/13, wyrok V GC 3027/13/S upr oraz pismo komornika KM 946/14, iż naprawa została wykonana, a koszty naprawy szkody komunikacyjnej obciążły jego.

W świetle powyższego Sąd uznał, zarzut potrącenia /art. 498 k.c./ kwoty 7 043,73 zł. za skuteczny w konsekwencji czego wierzytelności wzajemne umorzyły się do wysokości wierzytelności niższej /art. 498 § 2 kc/.

W przedmiocie odsetek Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. i art. 455 k.c. oraz na podstawie art. 482 k.c. w zakresie odsetek od kwoty 408,58 zł., przy czym w zakresie odsetek zasądzonych od kwoty 92 634,72 zł. wzięwszy pod uwagę datę wyznaczoną jako termin zapłaty w wezwaniu kierowanym do pozwanego, oddalając dalej idące żądanie w tym zakresie w pkt III wyroku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uwzględnił powództwo w części orzekając jak w pkt I wyroku na podstawie art. 709¹ k.c. i art. 709¹⁵ k.c., oddalając je częściowo na podstawie art. 498 k.c. i art. 499 k.c. jak w pkt III wyroku.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając zważywszy na wynik postępowania.